

*Гончар В.Г.,
директор журналу «Хрещатик Вечірній»*

ВПЛИВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ

***Анотація.** У роботі проведено аналіз таких важливих складових економічної безпеки держави, як інноваційна і науково-технологічна.*

Для утримання економічної безпеки України на належному рівні потрібна державна підтримка науково-технологічного прогресу, інноваційного розвитку галузей реального сектора економіки:

– стимулювання інвестиційної активності по здійсненню інвестиційних науково-технічних програм;

– створення науково-технічних, науково-виробничих фірм, центрів у формі науково-технологічних парків;

– підвищення кваліфікації та чисельності персоналу, зайнятого в наукових дослідженнях і розробках;

– частка реалізованої інноваційної продукції повинна бути не нижчою, ніж 5 % від загального обсягу промислової продукції;

– впровадження результатів науково-технологічного прогресу у соціально-економічну сферу;

– вдосконалення законодавства щодо стимулювання інвестицій в інноваційну діяльність;

– достатня частка видатків державного бюджету на науку (не менше, ніж 1,7 % від ВВП);

– здійснення бюджетних асигнувань і заохочення інвестицій у прогресивну науково-технологічну інфраструктуру.

***Ключові слова:** економічна безпека, інновації, інвестиції, науково-технологічний прогрес.*

Постановка проблеми. При визначенні економічної безпеки національної економіки слід розмежувати поняття національної безпеки, економічної безпеки та економічної безпеки держави.

Національна безпека будь-якої держави – це системна категорія права, політичної економії та політології, тісно пов'язана з категоріями територіальної єдності й недоторканності, агресії і примусу, економічної незалежності та економічного суверенітету тощо.

Економічна безпека є провідною складовою національної безпеки. Вона відбиває причинно-наслідковий зв'язок між економічною могутністю країни, її військово-економічним потенціалом і національною безпекою.

Економічна безпека держави – це стан рівноваги й соціально-орієнтованого розвитку національної економічної системи, що досягається реалізацією сукупності форм та методів економічної політики.

З точки зору національної економіки економічна безпека описує такий її стан, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність до розвитку і захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави. Під життєво важливими інтересами в даному контексті розуміють сукупність потреб, які забезпечують існування і прогресивний розвиток особистості, суспільства, держави.

При аналізі економічної безпеки виділяються, передусім, три основні складові:

1) економічна незалежність, що означає, насамперед, можливість здійснення державного контролю над національними ресурсами, спроможність використовувати національні конкурентні переваги для забезпечення рівноправної участі у міжнародній торгівлі;

2) стійкість і стабільність національної економіки передбачає міцність і надійність усіх елементів економічної системи, захист усіх форм власності, створення гарантій для ефективної підприємницької діяльності, стримування дестабілізуючих факторів;

3) здатність до саморозвитку й прогресу, тобто спроможність самостійно реалізовувати і захищати національні економічні інтереси, здійснювати постійну модернізацію виробництва, ефективну інвестиційну та інноваційну політику, розвивати інтелектуальний і трудовий потенціал країни.

Досвід економічного зростання розвинених країн показує, що найбільшого успіху ними було досягнуто при вкладенні інвестицій в освоєння нових технологій, модернізацію інноваційної сфери. Одним із найголовніших джерел сучасного економічного зростання є науково-технічний прогрес, на його частку в розвинених країнах припадає від 70 до 90 % приросту ВВП. Недооцінка цього становища в нашій практиці породжує небезпеку підірвання економічної безпеки держави як основи самостійного й стійкого розвитку України зокрема та національної безпеки держави загалом. Тому реалізація національних інтересів і забезпечення економічної безпеки України можливі лише на основі динамічного й стійкого зростання економіки взагалі та розвитку інноваційної сфери зокрема.

Мета статті – дослідити вплив динаміки розвитку наукової сфери на економічну безпеку держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Економічна безпека має багатокомпозиційну структуру, що розглядається як сукупність складових, що, поєднуючися, формують її загальний рівень. Дудка Ю.П. пропонує таку структуру економічної безпеки в умовах глобалізації: макроекономічна безпека (макроекономічна стабільність), зовнішньоекономічна (глобальна конкурентоспроможність держави), міжнародна валютно-фінансова (стійкість грошово-кредитних та фінансових систем) та інноваційно-інвестиційна безпека (стабільність капіталовкладень у наукоємні галузі економіки). Використовуючи таку класифікацію структурних елементів, є можливість сформулювати систему індикаторів для комплексного аналізу економічної безпеки України в міжнародних вимірах [1].

Правовою базою, що регламентує забезпечення економічної безпеки України, є її Конституція – у ст. 17 Основного Закону захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу.

У Законі України «Про основи національної безпеки України» визначені основні напрямки державної політики з питань своєчасного виявлення, попередження і нейтралізації зовнішніх та внутрішніх загроз в економічній сфері. На сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в суспільстві, зокрема, у науково-технологічній сфері є:

- наростаюче науково-технологічне відставання України від розвинених країн;
- неефективність державної інноваційної політики, механізмів стимулювання інноваційної діяльності;
- низька конкурентоспроможність продукції;
- нерозвиненість внутрішнього ринку високотехнологічної продукції та відсутність його ефективного захисту від іноземної технічної і технологічної експансії;
- зниження внутрішнього попиту на підготовку науково-технічних кадрів для наукових, конструкторських, технологічних установ та високотехнологічних підприємств, незадовільний рівень оплати науково-технічної праці, падіння її престижу, недосконалість механізмів захисту прав інтелектуальної власності;
- відплив учених, фахівців, кваліфікованої робочої сили за межі України [2, ст. 7].

Основними напрямками державної політики з питань національної безпеки України, зокрема, у науково-технологічній сфері є:

- посилення державної підтримки розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки як основи створення високих технологій та забезпечення переходу економіки на інноваційну модель розвитку, створення ефективної системи інноваційної діяльності в Україні;
- поетапне збільшення обсягів бюджетних видатків на розвиток освіти і науки, створення умов для широкого залучення в науково-технічну сферу позабюджетних асигнувань;
- створення економічних і суспільно-політичних умов для підвищення соціального статусу наукової та технічної інтелігенції;
- забезпечення необхідних умов для реалізації прав інтелектуальної власності;
- забезпечення належного рівня безпеки експлуатації промислових, сільськогосподарських і військових об'єктів, споруд та інженерних мереж [2, ст. 8].

Інвестиційна безпека – це такий рівень національних та іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури й адекватних інноваційних механізмів.

Науково-технологічна безпека – це такий стан науково-технологічного й виробничого потенціалу національної економіки, який дає змогу забезпечити належне її функціонування, достатнє для досягнення та підтримки конкурентоздатності вітчизняної продукції, а також гарантування державної незалежності за рахунок власних інтелектуальних і технологічних ресурсів.

Серед чинників, що негативно впливають на рівень економічної безпеки держави в інноваційній сфері, слід видокремити: по-перше, посилення тенденцій витіснення з внутрішнього ринку вітчизняних товарів імпортними (таке становище зумовлює сильну залежність внутрішнього споживчого ринку від імпорту і є загрозою для економічної безпеки держави); по-друге, фізичний та моральний знос основних виробничих фондів; по-третє, погіршення стану мінерально-сировинної бази; по-четверте, дефіцит кваліфікованої робочої сили і фахівців різного профілю, особливо в галузях і виробництвах, що використовують для випуску конкурентоспроможної продукції передові технології [3].

П.І. Коренюк, Л.А. Горошкова та В.П. Волков вважають, що суттєвою загрозою економічній безпеці є низький рівень інвестиційної активності. З метою запобігання критичного для економічної безпеки стану, необхідно визначити конкретні заходи з активізації інвестиційної діяльності та побудови ефективної національної інноваційної системи, що дозволить використовувати вітчизняні та світові досягнення науки, технології й організації виробництва [4].

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна складова – це рівень національних та іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити дострокову позитивну економічну динаміку за незалежного рівня фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури й адекватних інноваційних механізмів.

Науково-технологічна складова – це стан науково-технологічного й виробничого потенціалу держави, який дає змогу забезпечити належне функціонування національної економіки, достатнє для досягнення та підтримки конкурентоспроможності вітчизняної продукції, а також гарантування державної незалежності за рахунок власних інтелектуальних і технологічних ресурсів.

Таким чином, можна підкреслити, що одними з важливих чинників економічної безпеки є інвестиційна складова та науково-технологічна складова.

Інноваційний потенціал означає наявні можливості, які можуть бути використані для досягнення поставленої мети або системи цілей.

Вчені-економісти розрізняють як зовнішні, так і внутрішні загрози економічній безпеці України (рис. 1).

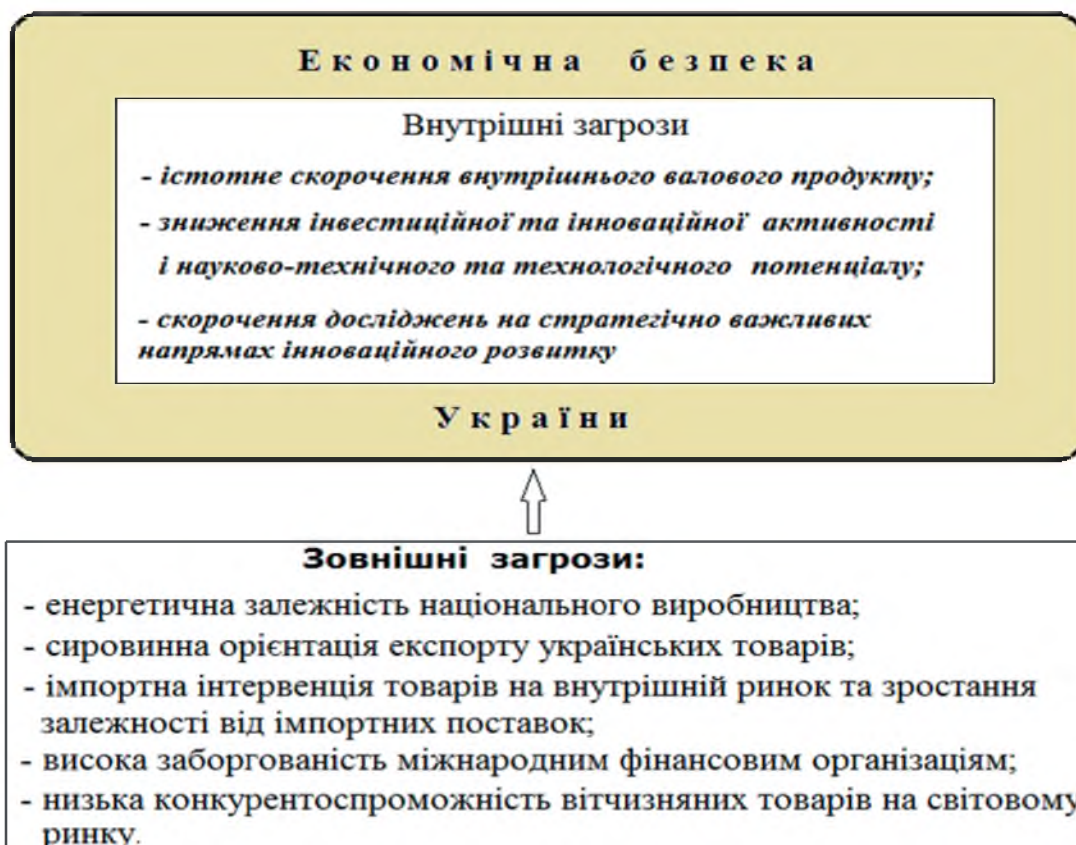

Рис. 1. Зовнішні та внутрішні загрози економічній безпеці України

Як видно з рисунка 1, для зміцнення економічної безпеки України потрібно підвищувати конкурентоспроможність вітчизняних товарів на світовому ринку. А цього можна досягти завдяки впровадженню новітніх досягнень науково-технологічного прогресу.

З метою зниження внутрішніх загроз економічній безпеці необхідно також:

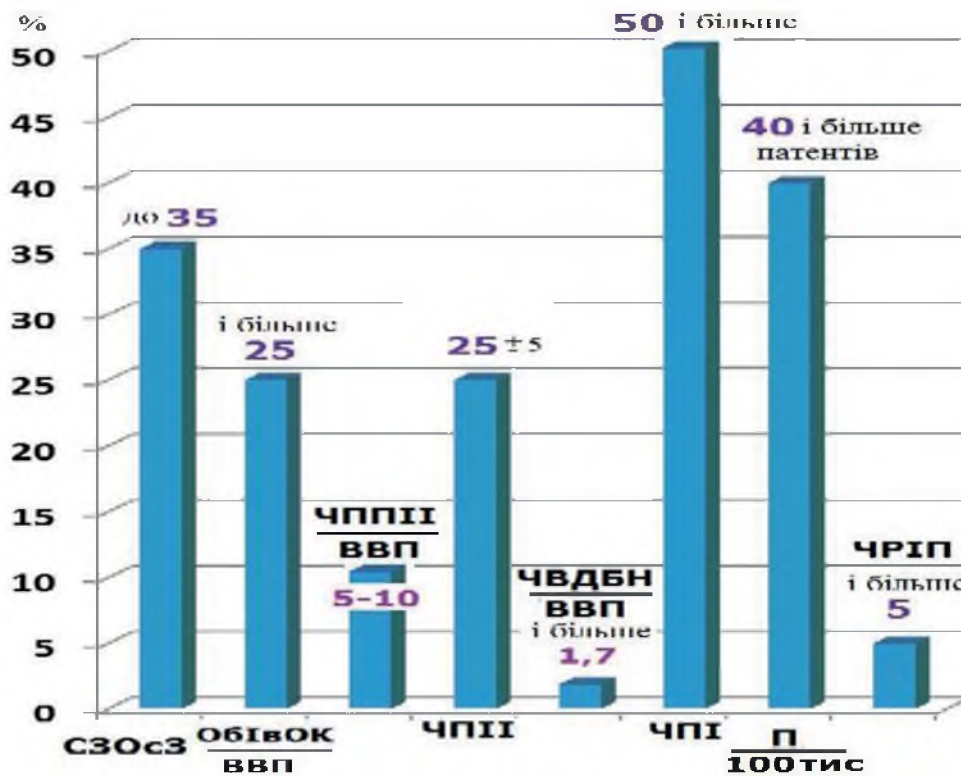
- підвищувати інвестиційну та інноваційну активність науково-технічного та технологічного потенціалу;
- збільшувати об'єми наукових досліджень на стратегічно важливих напрямках інноваційного розвитку.

На думку вітчизняних вчених, основою економічної безпеки країни є здатність її економіки зберігати або, принаймні, швидко відновлювати критичний рівень суспільного відтворення в умовах припинення зовнішніх надходжень товарів і послуг чи загострення кризових ситуацій внутрішнього характеру.

До основних критеріїв економічної безпеки України, на думку дослідників, потрібно віднести:

- необхідність забезпечити випереджальний розвиток науково-технічного й інноваційного потенціалів для підтримання сталого економічного зростання;
- забезпечення ефективного включення національної економіки у світогосподарську систему, що поєднує в собі розвиток експортного потенціалу, задоволення потреб внутрішнього ринку, захист вітчизняних товаровиробників і розвиток їх міжнародної конкурентоспроможності.

Перелік основних індикаторів економічної безпеки України та їхніх порогових значень наведено на рис. 2.

Позначення:

- СЗОсЗ – ступінь зношення основних засобів, %
- ОБІВОК / ВВП – відношення обсягів інвестицій в основний капітал до ВВП, %
- ЧППІ/ВВП – відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %
- ЧПІІ – частка прямих іноземних інвестицій у загальному обсязі інвестицій, %
- ЧВДБН/ВВП – частка видатків державного бюджету на науку у ВВП, %
- ЧПІ – частка підприємств, що впроваджують інновації, в загальній кількості промислових підприємств, %
- П/100 тис – коефіцієнт винахідницької активності (кількість отриманих охоронних документів (патентів) на 100 тис. осіб)
- ЧРІП – частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції, %

Рис. 2. Перелік основних індикаторів економічної безпеки України та їхніх порогових значень

Як видно із рисунка 2, для утримання економічної безпеки необхідно, щоб:

- частка видатків державного бюджету на науку повинна бути не нижчою, ніж 1,7 % від ВВП;
- частка підприємств, що впроваджують інновації, повинна бути не нижчою, ніж 50 % від загальної кількості промислових підприємств;
- кількість отриманих охоронних документів (патентів) на 100 тис. працюючих осіб, повинна бути як мінімум 40;
- частка реалізованої інноваційної продукції має бути не нижчою, ніж 5 % від загального обсягу промислової продукції.

Узагальнений інтегральний індикатор економічної безпеки держави можна розраховувати за формулою:

$$InInEB = \sum_i b_i \cdot I_i$$

де: *InInEB* – інтегральний індикатор економічної безпеки держави;

b_i – вагові коефіцієнти *i*-ої складової системи економічної безпеки;

I_i – часткові індикатори безпеки i -ої складової економічної безпеки.

Такі оцінки є основою для прийняття управлінських рішень щодо аналізу, попередження та нейтралізації реальних і потенційних загроз національним інтересам у відповідній сфері діяльності.

З метою забезпечення своєї економічної безпеки держава повинна реалізувати низку системних заходів, спрямованих на зниження внутрішніх та зовнішніх ризиків.

Основними напрямками державної політики гарантування національної безпеки України в економічній сфері є:

- забезпечення умов для сталого економічного зростання й підвищення конкурентоспроможності національної економіки;
- прискорення прогресивних структурних та інституціональних змін в економіці;
- поліпшення інвестиційного клімату;
- підвищення ефективності інвестиційних процесів;
- стимулювання випереджального розвитку наукомістких високотехнологічних виробництв.

З метою попередження та ліквідації негативних наслідків економічних криз і природних катаклізмів уряд України повинен створювати та підтримувати так звані компенсаційні ресурси, які включають: золотий та валютний запаси; резерви енергетичних потужностей; технічні засоби для проведення відновлювальних робіт; резерви матеріальних запасів.

Впровадження інноваційних розробок створює основу для зміцнення економічної безпеки держави [5].

Вчені Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України Харазішвілі Ю.М. та Дронь Є.В. підкреслюють, що «економічна безпека є підсистемою системи вищого рівня – національної безпеки, що досягається таким рівнем розвитку і таким станом захищеності економіки, який в повній мірі забезпечує потреби держави і створює умови для інноваційного розвитку» [6].

Ю.М. Харазішвілі, А.І. Сухоруков, Т.П. Крупельницька дослідили вплив основних складових на рівень економічної безпеки держави (рис. 3).

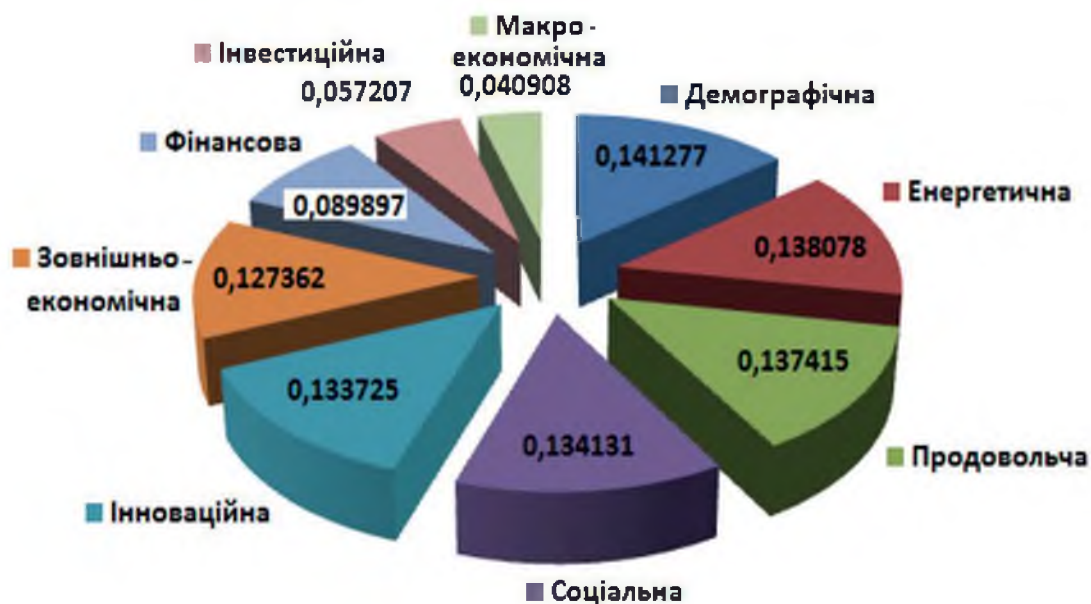

Рис. 3. Вплив основних складових на рівень економічної безпеки держави
Джерело: [7].

Як видно з рисунка 3, інноваційна та інвестиційна складові разом становлять майже 20 % рівня економічної безпеки держави.

Ю.М. Харазішвілі, А.І. Сухоруков та Т.П. Крупельницька вважають, що головною причиною низького інтегрального рівня економічної безпеки України є перебування низки індикаторів

по інноваційній безпеці нижче нижнього порогу, а саме:

- низький рівень видатків на науково-технічні роботи;
- від’ємні темпи науково-технологічного прогресу;
- низька питома вага спеціалістів, що виконують науково-технічні роботи;
- низька питома вага підприємств, які займаються інноваційною діяльністю, у загальній кількості промислових підприємств;
- низька питома вага підприємств, що впроваджували інновації, у загальній кількості промислових підприємств;
- низька питома вага підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію, у загальній кількості промислових підприємств;
- незначна питома вага реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції.

Вчені Ю.М. Харазішвілі, А.І. Сухоруков та Т.П. Крупельницька дослідили необхідність удосконалення методологічних підходів оцінювання рівня економічної безпеки держави. Зокрема, визначено, що недоліком є неповне врахування рівня такого важливого індикатора, як темп науково-технологічного прогресу [7].

В.І. Криленко визначає основні складові економічної безпеки на регіональному рівні:

- виробнича, яка характеризується наявністю ресурсної бази, умовами, що забезпечують інтеграційні процеси, сформованістю системи відтворення з урахуванням спеціалізації регіону;
- фінансова, що характеризується стійкістю фінансової та регіональної бюджетної системи, здатністю забезпечити соціально-економічну стабільність і розвиток регіону;
- науково-технічна – динамікою впровадження результатів науково-технічного прогресу (НТП) у соціально-економічну сферу, рівнем модернізації виробництва, кваліфікацією та чисельністю персоналу, зайнятого в наукових дослідженнях і розробках;
- соціально-демографічна – рівнем соціальної диференціації суспільства, рівнем бідності, депопуляції населення, доступності освіти, культури, медичного обслуговування, житла, послуг зв’язку тощо;
- реструктуризація регіонального ринку праці – галузевою регіональною спеціалізацією, зміною потреби у фахівцях відповідної кваліфікації, рівнем безробіття, системою завдань і функцій, що реалізуються спеціалістами [8].

Нами досліджена динаміка чисельності науковців, кандидатів та докторів наук, які працюють у сфері економіки України за 1995-2013 роки (рис. 4).

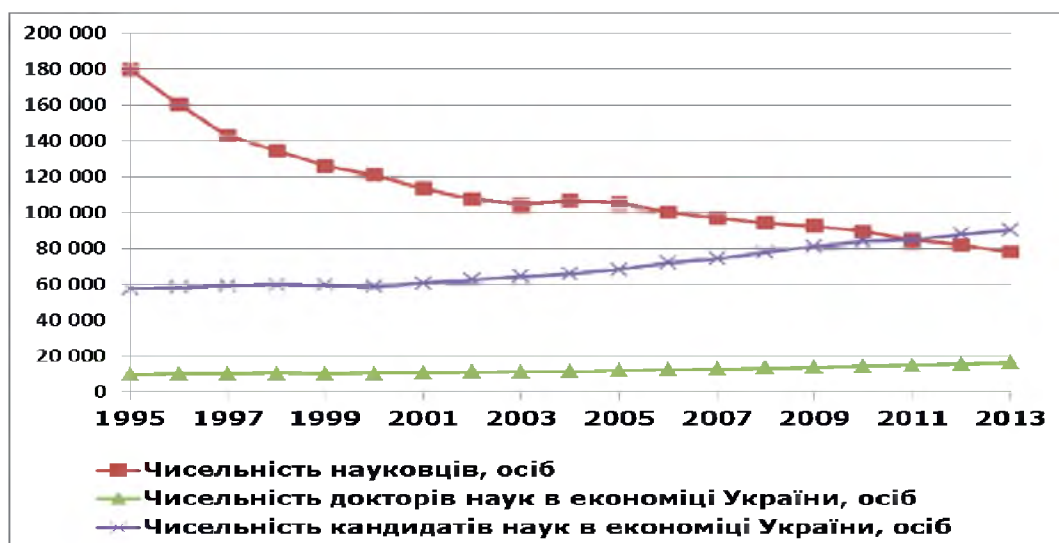

Рис. 4. Динаміка чисельності науковців, кандидатів та докторів наук, які працюють у сфері економіки України, за 1995-2013 роки

Джерело: [9].

Аналізуючи дані з рисунка 4, можна зробити висновки:

- з 1995 року по 2003 рік було зниження загальної кількості науковців: із 179 799 осіб у 1995 році до 104 841 особи в 2003 році;
- у 2004 році кількість науковців дещо збільшилася – до 106 603 осіб;
- з 2005 року по 2013 рік загальна кількість науковців знижувалася: із 105 512 осіб до 77 853 осіб у 2013 році;
- кількість кандидатів наук, які працюють в економічній сфері України, з 1995 року збільшилася із 57 610 осіб до 90 113 осіб у 2013 році;
- динаміка кількості докторів наук, які працюють в економічній сфері, збільшувалася не так стрімко, як кількість кандидатів наук: із 9 759 осіб до 16 450 осіб у 2013 році.

Нами досліджена також і динаміка обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт в Україні за 1996-2013 роки (рис. 5).

Рис. 5. Динаміка обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт в Україні за 1996-2013 роки

Джерело: [9].

Якщо проаналізувати дані з рисунка 5, то можна зробити такі висновки:

1) обсяг виконаних наукових і науково-технічних робіт у фактичних цінах із 1996 року збільшився з 1 111,7 млн. грн. до 11 781,1 млн. грн. у 2013 році, тобто середньорічний приріст обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт у фактичних цінах за період із 1996 по 2013 рік був на рівні 627,61 млн./рік;

2) помітне зниження питомої ваги обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП: із 1,36 % у 1996 році до 0,81 % у 2013 році.

Нами була досліджена динаміка загальної суми витрат на інноваційну діяльність та питомої ваги підприємств України, які займалися інноваціями у 2000-2013 рр. (рис. 6).

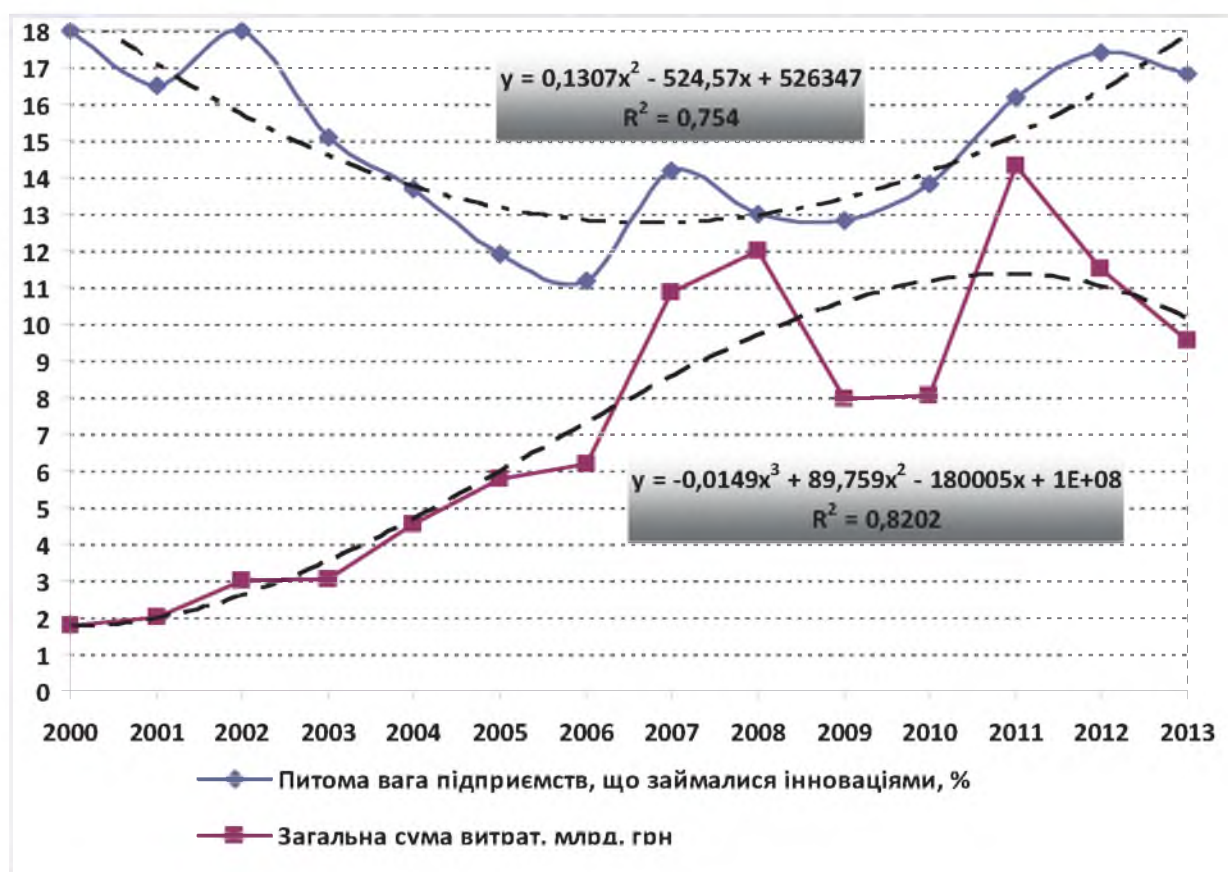

Рис. 6. Динаміка загальної суми витрат на інноваційну діяльність та питомої ваги підприємств України, які займалися інноваціями за 2000–2013 рр.

Джерело: [9].

Якщо проаналізувати тренди досліджуваних показників (рис. 6), то можна зробити наступні висновки:

- 1) питома вага підприємств, які займалися інноваціями, знизилася з 18,0 % у 2000 році до 11,2 % у 2006 р.;
- 2) питома вага підприємств, які займалися інноваціями, збільшилася з 11,2 % у 2006 році до 14,2 % у 2007 р.;
- 3) питома вага підприємств, які займалися інноваціями, знизилася з 14,2 % у 2007 році до 12,8 % у 2009 р.;
- 4) питома вага підприємств, які займалися інноваціями, збільшилася з 12,8 % у 2009 році до 14,2 % у 2012 р.;
- 5) питома вага підприємств, які займалися інноваціями, знизилася з 14,2 % у 2012 році до 17,4 % у 2013 р.;
- 6) загальна сума витрат на інноваційну діяльність різко збільшувалася з 1 760,1 млн. грн. у 2000 році до 11 994,2 млн. грн. у 2008 році;
- 7) загальна сума витрат на інноваційну діяльність знизилася з 11 994,2 млн. грн. у 2008 році до 7 949,9 млн. грн. у 2009 році;
- 8) загальна сума витрат на інноваційну діяльність збільшилася з 7 949,9 млн. грн. у 2009 році до 14 333,9 млн. грн. у 2011 році;
- 9) загальна сума витрат на інноваційну діяльність знизилася з 14 333,9 млн. грн. у 2011 році до 9 562,6 млн. грн. у 2013 році.

Досліджена нами й динаміка кількості впроваджених нових технологічних процесів, питомої ваги реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової (%), питомої ваги підприємств, що впроваджували інновації (%), за 2000-2013 роки (рис. 7).

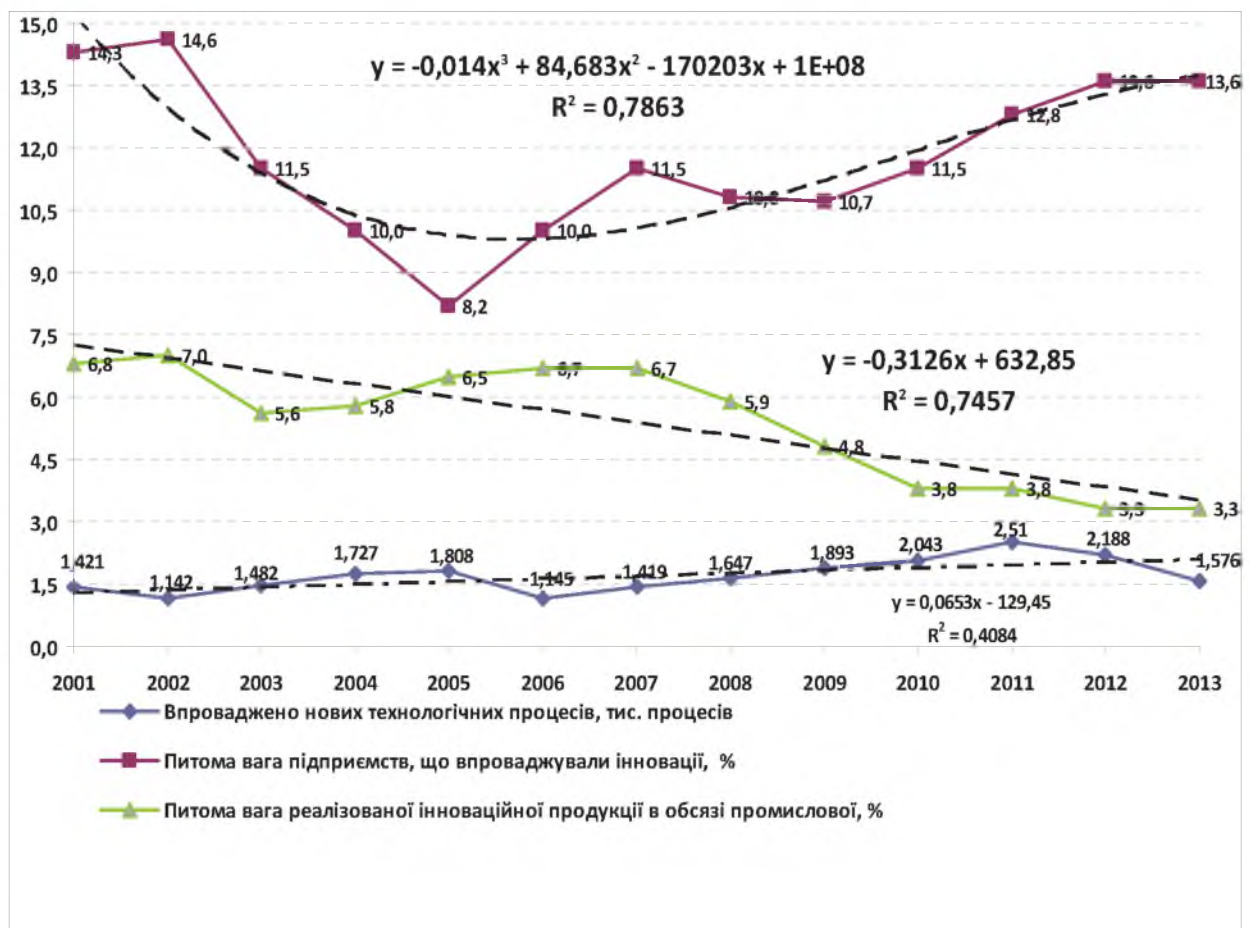

Рис. 7. Динаміка впроваджених нових технологічних процесів, питомої ваги реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, питомої ваги підприємств, що впроваджували інновації, за 2000-2013 роки

Джерело: [9].

Якщо проаналізувати тренди досліджуваних показників (рис. 7), то можна зробити висновки:

- 1) питома вага підприємств, які впроваджували інновації, знизилася з 14,6 % у 2002 році до 8,2 % у 2005 р.;
- 2) питома вага підприємств, які впроваджували інновації, збільшилася з 8,2 % у 2005 році до 11,5 % у 2007 р.;
- 3) питома вага підприємств, які впроваджували інновації, зменшилася з 11,5 % у 2007 році до 10,7 % у 2009 р.;
- 4) питома вага підприємств, які впроваджували інновації, збільшилася з 10,7 % у 2009 році до 13,6 % у 2013 р.;
- 5) кількість впроваджених нових технологічних процесів збільшилася з 1 142 у 2002 році до 1 808 у 2005 р.;
- 6) кількість впроваджених нових технологічних процесів зменшилася з 1 808 у 2005 році до 1 445 у 2006 р.;
- 7) кількість впроваджених нових технологічних процесів збільшилася з 1 445 у 2006 році до 2 510 у 2011 р.;
- 8) кількість впроваджених нових технологічних процесів зменшилася з 2 510 у 2011 році до 1 576 у 2013 р.;
- 9) питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції зменшилася з 7,0 % у 2002 році до 5,6 % у 2003 р.;
- 10) питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової

продукції збільшилася з 5,6 % у 2003 році до 6,7 % у 2007 р.;

11) питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції знизилася з 6,7 % у 2007 році до 3,3 % у 2013 р.

Таким чином, на фоні загальної тенденції збільшення з 2005 року питомої ваги підприємств, що впроваджували інновації, питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції знизилася.

Висновки. Належний рівень економічної безпеки досягається здійсненням єдиної державної політики, підкріпленої системою скоординованих заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам. Без такої політики неможливо домогтись виходу з кризи, змусити працювати механізм управління економічною ситуацією, створити ефективні механізми соціального захисту населення.

Запорукою економічної безпеки України, поряд із валютно-фінансовими складовими, є інноваційні та науково-технологічні чинники:

- випуск підприємствами лише конкурентоспроможної продукції;
- впровадження результатів науково-технологічного прогресу в соціально-економічну сферу;
- позитивні темпи науково-технологічного прогресу у модернізації виробництва;
- кваліфікація та чисельність персоналу, зайнятого в наукових дослідженнях і розробках;
- достатня частка видатків державного бюджету на науку (не менше, ніж 1,7 % від ВВП);
- кількість отриманих охоронних документів (патентів) на 100 тис. працюючих осіб повинна бути як мінімум 40;
- частка реалізованої інноваційної продукції повинна бути не нижчою, ніж 5 % від загального обсягу промислової продукції.

В Україні потрібна державна підтримка науково-технологічного прогресу, інноваційного розвитку галузей реального сектора економіки, а саме:

- стимулювання інвестиційної активності по здійсненню інвестиційних науково-технічних програм;
- створення науково-технічних, науково-виробничих фірм, центрів у формі науково-технологічних парків;
- здійснення бюджетних асигнувань і заохочення інвестицій у прогресивну науково-технологічну інфраструктуру;
- вдосконалення законодавства щодо стимулювання інвестицій в інноваційну діяльність.

Список використаної літератури

1. Дудка Ю.П. Економічна безпека України у вимірах глобалізаційних процесів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Ю.П. Дудка; ДУ «Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України». – К., 2011. – 20 с. – укр.
2. Закон України «Про основи національної безпеки України» // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 351. (Із зм. та доп.) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
3. Білоусов Є.М. Інноваційна сфера та економічна безпека держави (постановка проблеми) / Є.М. Білоусов // Право і суспільство. – 2014. – № 4. – С. 90–94.
4. Коренюк П.І. Вплив інвестицій на економічну безпеку реального сектора національної економіки / П.І. Коренюк, Л.А. Горошкова, В.П. Волков // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – 2012. – Вип. 6 (2). – С. 12–16.
5. Міщенко С.П. Концептуальні аспекти економічної безпеки підприємств у ринковій економіці / С.П. Міщенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 2. – С. 190-195.
6. Прогнозування індикаторів, порогових значень та рівня економічної безпеки України у середньостроковій перспективі; аналіт. доп./ Ю.М. Харазішвілі, Є.В. Дронь. – К.: НІСД, 2014. – 117 с.
7. Харазішвілі Ю.М., Сухоруков А.І., Крупельницька Т.П. Щодо вдосконалення методології

інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України. Аналітична записка / Ю.М. Харазішвілі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358>

8. Криленко В.І. Економічна безпека регіону як складова забезпечення національної економічної безпеки / В.І. Криленко // Електронне видання «Ефективна економіка». – 2013 – № 2.

9. Економічна статистика. Наука, технології та інновації // Державна служба статистики України. – Офіційний сайт – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Gonchar V.G.,

director of «Kreschatik Vecherniy» magazine

THE IMPACT OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL PROGRESS IN ECONOMIC SECURITY

Abstract. *This paper analyzes the important components of economic security, and the innovative science and technology.*

To keep the economic security of Ukraine at the proper level need state support of scientific and technological progress, innovations real economy:

- *Promote investment activity for the implementation of investment research programs;*
- *The creation of scientific, technical, scientific and industrial firms centers in the form of scientific and technological parks;*
- *Training and the number of personnel engaged in research and development;*
- *The proportion of sales of innovative products should not be lower than 5 % of the total industrial output;*
- *Implementation of scientific and technological progress in the socio-economic sphere;*
- *Improvement of legislation to stimulate investment in innovation;*
- *Sufficient share of government expenditure on science (at least 1.7 % of GDP);*
- *Implementation of budgetary allocations and encourage investment in advanced scientific and technological infrastructure.*

Keywords: *economic security, innovation, investment, scientific and technological progress.*

References

1. Dudka Yu.P. Ekonomichna bezpeka Ukrainy u vymirach hlobalizatsiinykh protsesiv : avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk : 08.00.03 / Yu.P. Dudka; DU «In-t ekonomiky pryrodokorystuvannya ta staloho rozvytku NAN Ukrainy». – K., 2011. – 20 s. – ukr.

2. Zakon Ukrainy «Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy» // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2003. – № 39. – Ст. 351 (Iz zm. ta dop.) [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>

3. Bilousov Ye. M. Innovatsiina sfera ta ekonomichna bezpeka derzhavy (postanovka problemy) / Ye.M. Bilousov // Pravo i suspilstvo. – 2014. – № 4. – S. 90–94.

4. Koreniuk P.I. Vplyv investytsii na ekonomichnu bezpeku realnoho sektora natsionalnoi ekonomiky / P.I. Koreniuk, L.A. Horoshkova, V.P. Volkov // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seria «Ekonomika». – 2012. – Vyp. 6 (2). – S. 12–16.

5. Mishchenko S.P. Kontseptualni aspekty ekonomichnoi bezpeky pidpryemstv u rynkovii ekonomitsi / S.P. Mishchenko // Marketynh i menedzhment innovatsii. – 2011. – № 2. – S. 190–195.

6. Prohnozuvannya indyikatoriv, porohovykh znachen ta rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy u serednostrokovii perspektyvi; analit. dop. / Yu.M. Kharazishvili, Ye.V. Dron. – K.: NISD, 2014. – 117 s.

7. Kharazishvili Yu.M., Sukhorukov A.I., Krupelnitska T.P. Shchodo vdoskonalennya metodolohii intehralnoho otciniuvannya rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. Analitycha zapyska /

Yu.M. Kharazishvili [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358>

8. Krylenko V.I. Ekonomichna bezpeka rehionu yak skladova zabezpechennia natsionalnoi ekonomichnoi bezpeky / V.I. Krylenko // Elektronne vydannia «Efektyvna ekonomika». – 2013. – № 2.

9. Ekonomichna statystyka. Nauka, tekhnolohii ta innovatcii // Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. – Oficiinyi sait – [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Гончар В.Г.,
директор журналу «Крециатик Вечерний»

ВЛИЯНИЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОГРЕССА НА ЭКОНОМИЧЕСКУЮ БЕЗОПАСНОСТЬ ГОСУДАРСТВА

Аннотация. В работе проведён анализ таких важных составляющих экономической безопасности государства, как инновационная и научно-технологическая.

Для удержания экономической безопасности Украины на должном уровне требуется государственная поддержка научно-технологического прогресса, инновационного развития отраслей реального сектора экономики:

– стимулирование инвестиционной активности по осуществлению инвестиционных научно-технических программ;

– создание научно-технических, научно-производственных фирм, центров в форме научно-технологических парков;

– повышение квалификации и численности персонала, занятого в научных исследованиях и разработках;

– доля реализованной инновационной продукции должна быть не ниже, чем 5 % от общего объёма промышленной продукции;

– внедрение результатов научно-технологического прогресса в социально-экономическую сферу;

– совершенствование законодательства по стимулированию инвестиций в инновационную деятельность;

– достаточная доля расходов государственного бюджета на науку (не менее, чем 1,7 % от ВВП);

– осуществление бюджетных ассигнований и поощрения инвестиций в прогрессивную научно-технологическую инфраструктуру.

Ключевые слова: экономическая безопасность, инновации, инвестиции, научно-технологический прогресс.